

bulgarian viesti

**Suomi-Bulgaria –seuran jäsenlehti
4-2021**

**Весела Коледа и
Hyvää Joulua ja**

**Onnellista Uutta Vuotta
Щастлива Нова Година**

Tilinumero:

FI63 8000 1900 2809 43 (Danske Bank)

Viite: 20213

Käytä viitenumeroa maksaessasi jäsenmaksusi. Jos maksat muulta kuin omalta tililtäsi, merkitse viestikenttään nimesi.

Jäsenrekisteri:

Maija Boshkov

maija.boshkov@outlook.com,
puh. 0400 445 481

Ilmoitathan, jos yhteystietosi muuttuvat

Toimitus:

Ilkko Suvilehto, vastaava päätoimittaja

bgtoimitus@yahoo.com

Maj-Lis Lehessalo, taitto

puh. 0400 900433

mikki@lehessalo.com

Toimitusta avustaa lisäksi taitava joukko
freelancereita

Painopaikka: Grano, Helsinki 2021

SISÄLTÖ

3. Putkiremonttia etänä?, päätoimittaja Ilkko Suvilehto
4. Korvaako tekoäly ystävyysseurat?, puheenjohtaja Tapani Salonen
5. Pikkujoulu vietettiin 2.12.2021 lähetystössä, Mikki Lehessalo
6. Ajankohtaisia kuulumisia Bulgariasta, Daniel Valtakari
8. Tapaaminen lähetystössä, Mikki Lehessalo
10. Uusi suurlähettiläämme Sofiassa, Tapani Salonen
11. Seura on messuilla 20.-23.1.2022, hallitus
12. Seuramme teki syysretken Parolan panssarimuseoon, Tapani Salonen
16. Gorni Dubnikin taistelusta 144 vuotta, TS
17. Oliko nimi Kuula enne?, Raimo Uusinoka
20. Kuka oli Levski, Mikki Lehessalo
22. Ukkosenjumalan tytär, Ritva Särkisilta
24. Eurooppalaisen elokuvan viikko Helsingissä 15.-23.11.2021, Kari Helaseppä
25. Bulgarialainen Akaga-yhtye M/S Gabriella-laivan marraskuun tähtisolistina, Kari Helaseppä
26. Bulgariako Euroopan paras matkailumaa?, Matti Pirnes
30. Bulgariassa keramiikka näkyy kaikkialla, Tapani Salonen
32. Osastojen osoitteet

Tekijänimin julkaistut artikkelit edustavat kirjoittajiensa näkemyksiä. Toimitus pidättää itsellään oikeuden lyhentää ja muokata artikkeleita kirjoittajan suostumuksella. Kuvat kirjoittajan ellei erikseen mainita.

Kansi: Hallitus toivottaa jäsenille Hyvää Joulua ja Onnellista Uutta Vuotta

Putkiremonttia etänä?

Kävin marraskuussa Bulgariassa äitini kanssa. Siirsimme hänen Sofian asuntonsa minun nimiini. Hoidimme asiat valmiiksi niin kauan kuin hän vielä jaksaa ja kykenee. Enää hän ei kykene kaikkea asuntoon liittyvää hoitamaan. Kerrostalo on vuodelta 1964 ja edessä on putkiremontteja, joista en ymmärrä, eikä taloyhtiölläkään ole selkeää käsitystä toteutustavasta. Lisäksi osa putkiremonteista on asukkaan vastuulla, osa taloyhtiön vastuulla. Pystysuorat putket ovat kuulemma taloyhtiön vastuulla, kun taas vaakasuorat osakkaan omalla vastuulla. Käytännössä vaakasuoria ovat lämmityspattereista seinän sisään menevät putket. Seiniä pitäisi siis repiä auki.

Kävellessäni vanhaa kotikatua tajusin, että minun on luovuttava pian osasta identiteettiäni ja suurta osaa lapsuuden muistoistani. Asunto on ollut käytännössä tyhjiällä jo kymmenisen vuotta, eikä sitä käytetä kuin kaksi viikkoa vuodessa. Onneksi naapurin poika käy välillä katsomassa sen kuntoa. Mutta en voi jatkaa asunnon tyhjiällä pitämistä loputtomiin. En myöskään aio ottaa vuokralaisia asumaan siihen. Asunto on siis tyhjennettävä ensi kesänä muistoista ja kaikesta siitä, minkä edeltävät sukupolvet ovat kokeneet säilyttämisen arvoiseksi.

Eniten tulen kaipaamaan naapurin Stalinka-mummoa, venäläistaustaista Nina-mummoa sekä alakerran naapureista Vicho-poikaa, joka hänkin on jo nelikymppinen. Kaikki he ovat minulle merkityksellisiä. Kun käyn tulevina kesinä Sofiassa, tulen asumaan hotellissa. Jotenkin kaikki tulee olemaan erilaista. Ei se ole enää samanlaista. Sitten olen pelkkä turisti, muukalainen. Mutta samanlaisia tunteita on varmaan monella muulla bulgarialaisella, joka on muuttanut viime vuosikymmeninä maasta pois. Heitä on yli miljoona.

Minua ilahduttaa kerrostaloon muuttanut uusi, nuorempi sukupolvi. He tarttuvat innokkaasti vaikeisiin haasteisiin ja tekevät kaikkensa, hymyssä suin ja itsevarmasti. He joutuvat korjaamaan vanhoja rakenteita, mutta toivon heidän onnistuvan. Näin on koko maan tilanne.

Ilkko Suvilehto

Korvaako tekoäly ystävyysseurat?

Lokakuun ensimmäisellä viikolla Facebook, Instagram ja Whatsapp olivat useita tunteja alhaalla. Näin pitkäkestoiseen ja laajaan tietokatkokseen emme ole tottuneet. Saattaa olla tarpeen totutella, nimittäin yhteiskunnat automatisoituvat ja digitalisoituvat huimaa vauhtia. Meistä jokaisesta kerättävä tiedon määrä ylittää inhimillisen käsityskyvyn moninkertaisesti. Yksityisyydelle voi sanoa hyvästit.

Facebookiin ja muihin yleisimpiin verkkopalveluihin iski maailmanlaajuinen käyttöhäiriö. Syyksi ilmoitettiin runkoverkkopalvelussa tehdyt virheelliset päivitykset. Oli syy sitten koneen tai ihmisen aiheuttama, palveluiden katkeaminen osoitti, kuinka riippuvaisia olemme verkkopalveluista ja kuinka sokeasti niihin luotamme. Facebookilla on 2,9 miljardia käyttäjää maailmanlaajuisesti.

Moderni tietoyhteiskunta tekee kaikkensa suojautuakseen ulkopuolelta tulevilta hyökkäyksiltä, joiden tavoitteena on aiheuttaa sekasortoa ja vaikeuttaa yhteiskuntien toimintaa. Mutta olemmeko suojautuneet sisältä tulevalta vahingonteolta tarpeeksi hyvin? Jos isku onnistutaan toteuttamaan laajoihin verkko- ja pankkipalveluihin, haitta voi kohdistua pahimmillaan useisiin satoihin miljooniin käyttäjiin. Vahinkojen rahallista vaikutusta ei uskalla edes ajatella.

Aamuteeveessä laajaa käyttökatkosta kommentoinut F-Securen asiantuntija Mikko Hyppönen totesi, että mikään ei pysäytä tekoälyn leviämistä. Säveltäjät, runoilijat ja toimittajat jäävät työttömiksi tekoälyn leviämisen ja yleistymisen myötä. ”Kone tekee nämä työt paremmin kuin ihminen pystyy koskaan tekemään”, oli Hyppösen sanoma.

Haluan uskoa ja melko varmasti tiedän, että väite ei päde ystävyysseurojen talkoilla tekemään työhön. Suurin osa ystävyysseuratyöstä tehdään ilman kustannuksia talkoilla. Lisäksi toimintaan liittyy monenlaisia tunteita ja elämyksiä, joissa kone ei koskaan tule päihittämään ihmistä. Monelle ystävyysseurojen ihmiselle parasta antia ovat yhdessäolo, aidon ihmisen kohtaaminen, kavereiden tapaaminen, kahvittelu ja kuulumisten vaihtaminen. Keskustelu ystävyysmaan viimeaikaisista tapahtumista, matkailurintaman kuulumisista ja kulttuurista ovat suosittuja puheenaiheita.

Miten tekoäly voisi korvata ystävyysseuratyön parhaat palat? Ei mitenkään. Kukapa meistä haluaisi jäädä kotiin neljän seinän sisään, jos vaihtoehtona on kahvittelu tuttujen ihmisten kanssa? Näissä tapaamisissa katsellaan jonkun ottamia reissukuvia ja keskustellaan maan kirjallisuudesta tai tulevista taidenäyttelyistä. On aidosti

mukava tietää, mitä leenoille, maijoille, mateille ja kareille kuuluu. En ole ihan vakuuttunut, että samaa minulta kysyvä tietokoneohjelma on kuulumisistani aidosti kiinnostunut. Kuinkas on päivä alkanut? Ihan jees! Joopa joo...

Tekoäly voi tehdä puolestamme kirjanpidon, muotoilla toimintakertomukset ja -suunnitelmat oikein ja täyttää avustushakemukset. Suorittamisessa ja nopeudessa tekoäly saavuttaa varmasti ihmisen. Säästyypä sekin aika mukavaan tekemiseen, ihmisten väliseen vuorovaikutukseen ja kohtaamiseen matkamessuilla tai musiikkimatineassa. Tekoäly on tervetullut helpottamaan, ei vaikeuttamaan, meidän ihmisten elämää. Ihminen ja hänen hyvinvointinsa on lopulta kaikkein tärkein asia.

Tapani Salonen

Pikkujoulua vietettiin 2.12.2021 Lähetystössä

Kuvassa vasemmalta Leena Seppälä, Matti Kangasharju, Ilkko Suvilehto, Kari Helaseppä, Mikki Lehessalo, Anna Dantchev, Tapani Salonen, suurlähettiläs Nina Simova, konsuli Elka Dontcheva ja Jouko Saarela.

Tilaisuudessa jaettiin ansiomerkit suurlähettiläs Simovalle, tulkki Anneli Kovalle, taiteilija Ivanka Kortzanovalle, taiteilija Anna Dantcheville ja toimitusjohtaja Dinko Kortzanoville.

Ajankohtaisia kuulumisia Bulgariasta

Aiemmin kerroimme, että Bulgariassa oli pidetty jo kahdet parlamenttivaalit ja että kolmannet olivat tulossa, koska toimivaa hallitusta ei saatu muodostettua. Lisäksi syksylle oli tulossa presidentinvaalit tavanomaisessa järjestyksessä. Koronapandemia vaikutti näihin ja moniin muihin asioihin.

Parlamenttivaaleista muodostui varsinainen jännitysnäytelmä. Aiemmin talouspuolen ministereinä toimineet **Kiril Petkov** ja **Asen Vassilev** eivät lähteneet mukaan heinäkuun vaalien jälkeiseen virkamieshallitukseen vaan perustivat oman poliittisen liikkeen. Samoihin aikoihin perustuslakituomioistuimien otti käsittelyyn Kiril Petkovin kaksoiskansalaisuuden. Kaksoiskansalaisilla ei Bulgariassa ole oikeutta olla parlamentin jäseniä tai toimia ministereinä. Kiril Petkov oli tuolloin vielä myös Kanadan kansalainen ja hänen ministeriyhtensä tiimoilta nousi kohu. Perustuslakituomioistuin totesi ministerinimityksen olleen perustuslain vastainen ja sen myötä myös osa Petkovin ministerinä tekemistä päätöksistä voidaan asettaa kyseenalaisiksi. Mitään seuraamuksia ei vielä ainakaan ole ollut.

Petkovin ja Asenovin liike sai vaalien alla hyvin kannatusta ja sen ennustettiin tulevan toiselle tai kolmannelle sijalle Bulgarian sosialistipuoleen kanssa. Gerb-puolue sai samoissa gallupeissa johtopaikan selvällä kaulalla.

Parlamenttivaalit 14.11. toivat kuitenkin suuren yllätyksen! Petkovin ja Asenovin liike, *Jatkamme Muutosta*, sai selkeän voiton ja eniten edustajapaikkoja. Gerb-puolue jäi toiselle sijalle hieman pienemmällä kannatuksella kuin oli ennustettu. Viime kevään ja kesän muutospuolueet menettivät kaikki suuren osan kannatuksestaan ja yksi jäi jopa äänikynnyksen alle. Uutena parlamenttiin tuli kansallismielinen puolue, *Uudestisyntyminen*. Kevään ja kesän vaalien yhteydessä uudistusta ajaneiden puolueiden johto suurelta osin ilmoitti erostaan.

Parlamenttivaalien yhteydessä järjestettiin myös presidentinvaalit. Ehdokkaita oli runsaasti ja näistä kaksi pääsivät toiselle kierrokselle, istuva presidentti **Rumen Radev** ja haastaja **Anastas Gerdzhikov**. Toisella kierroksella, 21.11. Radev voitti yli 66% äänimäärällä.

Vaaleihin osallistuminen oli heikkoa. Ensimmäisellä kierroksella urnilla kävi 40.5% äänioikeutetuista ja toisella kierroksella ainoastaan 24.12%. Molemmat luvut on historiallisen huonoja. Syytä on etsitty niin politiikkaan väsymisestä kuin covid-pandemiasta ja epäuskosta politiikkoihin ja virkamiehiin. Yhtä yksittäistä syytä tuskin löytyy.

Covid-pandemia on runnellut Bulgariaa ennätysellisen rajusti. Hieman alle 7 miljoonan asukkaan maassa on menehtynyt yli 25 400 henkeä pandemian seurauksena. Täysin rokotettujen osuus koko väestöstä on 24.6% (Suomessa 81%). Erityisryhmissä, kuten opettajat ja terveydenhuollon ammattilaiset, rokotekattavuus on korkeampi, mutta kaukana siitä, mikä se on meillä.

Koska rokotettujen määrä on alhainen ja yhteiskuntaa ei haluta sulkea, niin käytössä on rokotepassi. Rokotepassin saa poikkeuksellisesti myös tekemällä koronatestin 2-3 kertaa viikossa vasta-ainetestinä (ei siis tarvita PCR-testiä) tai osoittamalla, että on sairastanut covidin. Koulujen lähiopetukseen osallistuvat oppilaan joutuvat myös tekemään testin kahdesti viikossa. Koronapassi ja pakolliset testit ei-rokotetuille ovat raivostuttaneet monia. On ollut mielenosoituksia ja pienin parlamenttiin päässyt puolue oli tällä kertaa käytännössä yhden asian puolue, luvaten lopettaa koronapassin käytön ja testaukset, jos pääsee valtaan.

Korkeat energian hinnat ovat toinen asia, joka on tehnyt elämän vaikeaksi. Sähkö, kaasu ja polttopuut ovat kallistuneet hurjasti eikä kaikilla ole varaa maksaa lämmityslaskuja tulevana talvena. Kallis energia on kiihdyttänyt inflaatiota ja nostanut monien elintarvikkeiden hintoja merkittävästi. Polttopuuta taas ei ole saatavilla korkeasta hinnasta huolimatta. Puuta viedään naapurimaihin, jossa siitä saa vielä kovemman hinnan.

Valtio on luvannut hillitä hinnannousua mm. maksamalla yrityksille tukia ja lupamalla kuluttajille energiaa tuettuun hintaan. Samaan aikaan maan velanotto on kiihtynyt.

Yhteiskunnallisesti tilanne on hauras. Poliittisen epävarmuuden hetkellä monia tärkeitä päätöksiä ei saada tehtyä. Infrastruktuurihankkeet, kuten moottoriteiden ja siltojen rakentaminen, on käytännössä pysähtynyt. Urakoitsijat ovat sitä mieltä, että heille ei ole maksettu tehdystä työstä, palkkoja ei ole maksettu kuukausiin ja talvikunnossapidosta ei ole yhteistä näkemystä. Talvi on vuoristossa usein runsasluminen, joten vaikeuksia on odotettavissa, ellei yhteistä ymmärrystä löydetä pian.

Säät ovat kuitenkin toistaiseksi suosineet. Aurinkoa on pitänyt ja kävelykadut sekä niiden kahvilat ovat ajoittain olleet täynnä ihmisiä. Parempaa huomista odotetaan, vaikka nyt taivas on pilviä täynnä.

*Daniel Valtakari
Marraskuun loppu 2021
Suomi-Bulgaria-seuran Turun osaston hallituksen jäsen*

Tapaaminen lähetystössä

Bulgarian uusi suurlähettiläs **Nina Simova** kutsui seuramme hallituksen jäsenet ja varajäsenet tutustumiskäynnille lähetystöön 30.9.2021. Meitä oli paikalla toistakymmentä innokasta seuralaista. Tapaaminen oli erittäin lämminhenkinen ja suorastaan iloinen.

Puheessaan suurlähettiläs Nina Simova esitteli ensin itsensä kertoen, että Helsingin pesti on hänen ensimmäinen suurlähettiläsvirkansa. Hänen edellinen asemapaikkansa oli Wienissä, jossa hän toimi ensimmäisenä konsulina. Edelleen hän kertoi sujuvalla englannin kielellä, että saksankieli on bulgarian jälkeen hänen ”paras” kielensä.

Nina Simova totesi yllätyksekseen tulleensa kuumaan Suomen kesään ja hän kertoi,

että haluaa oppia paljon lisää maastamme, mikä on ihan ymmärrettävää onhan hän ollut vasta muutaman kuukauden uudessa pestissään.

Hän kertoi ihailevansa suomalaista lasitaidetta ja myös suomalaista rakennustaidetta, lähinnä jugendia (Art nouveuta).

Puheensa lopuksi hän toivoi meidän keskustelevan vapaasti niin hänen kuin toistemme kanssa ja nauttivan tarjoiluista.

Tapanin vastapuhe

Kiitos paljon kutsusta kodikkaaseen Bulgarian lähetystöön. Yhdessä toivotamme Bulgarian uuden suurlähettilään Nina Simovan tervetulleeksi Suomeen.

Ystävyysseuramme on perinteisesti tehnyt tiivistä yhteistyötä suurlähetystön kanssa ja edustuston päällikön kanssa,

Meillä on paljon erilaista toimintaa joka yhdistää suomalaisia Bulgarian ystäviä.

Seura julkaisee korkeatasoista keltaista lehteä ja päivittää suosittuja verkkosivuja ja Facebook –profiilia.

Tuomme terveiset syysretkeltä historiallisesta Hämeenlinnasta ja Panssarivoimien museosta Parolasta. Seuraava tapaaminen on 22.1 kun laskemme pääesikunnassa kukat kaartilaiden muistomerkeille.

Loppuvuodesta voisimme viettää pikkujoulu yhdessä. Suomalaiset Bulgarian ystävät tapaisivat lähetystön koko henkilökunnan ja muita Suomessa asuvia bulgaareja.

Tammikuussa 2022 Suomi-Bulgaria-seura osallistuu matkamessuille, jossa seura esittelee toimintaansa ja rakasta ystävämaata Bulgariaa. Tietysti on myönteistä, jos Bulgarian matkailuministeriö lähettää osaston Pohjoismaiden suurimmille matkamessuille, jossa käy vuosittain 70-80 000 messuvierasta normaaliaikoina.

Haluan vielä lopuksi kiittää mahdollisuudesta tutustua toisiimme, seuran hallituksen puolesta. Sallikaa minun ojentaa teille tervetuliaislahjana ”Art nouveau in Helsinki” –teoksen.

Kiitos!

Mikki Lehessalo

Eero Suvilehto:
Koivu on valkea kettu
tai sisilisko.
Jättää vihreän häntänsä
syksyllä talven syliin.

Uusi suurlähettiläämme Sofiassa

Kristiina Kuvaja-Xanthopoulos

1. Milloin olet aloittanut urasi ulkoasiainhallinnossa?

Aloitin ulkoministeriössä alkuvuodesta 1999. Elimme tuolloin mielenkiintoisia aikoja, sillä Suomen ensimmäinen EU-puheenjohtajuus sijoittui saman vuoden toiselle puoliskolle. Pääsin näin nuorena diplomaattina heti EU-tapahtumien keskipisteeseen. Se oli mielenkiintoista, opettavaista ja hauskaa aikaa.

2. Missä edustustoissa olet palvellut ennen Sofiaa?

Olen toiminut Suomen Filippiinien edustustossa Manilassa sekä kaksi kertaa Suomen Kreikan edustustossa Ateenassa. Olen palvellut myös Suomen sekondeerattuna asiantuntijana EU:n komissiossa Brysselissä.

3. Millainen on suhteesi Bulgariaan? Kuinka hyvin tunsit maan ennen siirtymistä? Oletko viihtynyt?

Bulgaria ei ollut minulle kovin tuttu ennen siirtymistäni tänne. Vierailin Sofiassa lyhyesti 1990-luvun puolessa välissä ja lomailin Mustanmeren Sunny Beachilla 2000-luvun alussa.

Olemme viihtyneet Bulgariassa mieheni kanssa erittäin hyvin, koronapandemiasta huolimatta. Bulgarialaiset ovat ystävällisiä ja helposti lähestyttäviä ihmisiä, maa on kaunis ja erittäin mielenkiintoinen. Tehtävät lähetystössä ovat olleet antoisia ja edustuston tiimi erinomainen. Tämä on tehnyt asettautumisesta helppoa.

4. Mitkä ovat maamme prioriteetit Bulgariassa? Mihin Suomi keskittyy maiden välisissä suhteissa siltä osin kuin EU-jäsenyys ei määritä kahdenvälisiä suhteita?

EU on luonnollisesti Suomen ja Bulgarian välisten suhteiden tärkein viitekehys ja EU:n puitteissa maiden välinen dialogia on laajaa. Maamme ovat saman mielisiä

EU:n perusarvojen noudattamisen, EU:n yhtenäisyyden sekä kansainvälisen roolin vahvistamisen tärkeydestä.

Suomen ja Bulgarian kahdenväliset suhteet ovat hyvät. Tavoitteenamme on hyvien suhteiden vaalimien ja dialogin tiivistäminen edelleen. Ne edesauttavat Suomelle tärkeiden asioiden edistämistä eri yhteyksissä. Tapaamiset, vierailut ja erilaiset yhteiset tilaisuudet ovat tässä keskeisiä työkaluja. Maiden välisen kaupan lisääminen on myös yksi prioriteeteistamme. Bulgariassa mielenkiintoisia mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille on mm. digitalisaation ja kiertotalousratkaisujen saralla. Edustuston prioriteettina on vahvistaa Suomen maakuva myös näiden teemojen osalta. Seurannan ja dialogin prioriteetteja ovat mm. oikeusvaltiokehitys ja muuttoliike. Alueellisista kysymyksistä Suomelle mielenkiintoisia ovat mm. Bulgarian toiminta Länsi-Balkanilla ja Mustanmeren alueella. Näiden lisäksi edustuston prioriteettina on myös tuottaa laadukkaita ja oikea-aikaisia konsulipalveluita maassa asuville suomalaisille ja Suomeen matkaaville.

5. Minkä viestin haluat välittää seuramme lehden Bulgarian Viestin lukijoille ja vuonna 2022 perustamisensa 70. juhlavuotta viettävälle Suomi-Bulgaria-Seuralle?

Ihmisten välisillä kontakteilla on erittäin tärkeä rooli maiden välisissä suhteissa. Haluankin kiittää Suomi-Bulgaria-Seuraa sen tekemästä arvokkaasta työstä sekä kannustaa Seuraa ja Bulgarian Viestin lukijoita jatkamaan tätä arvokasta työtä ja yhteydenpitoa maidemme välillä. Haluaisin myös rohkaista nuoria osallistumaan edelleen maidemme väliseen yhteydenpitoon. Näin seuran tekemä tärkeä työ saa jatkajia myös tulevaisuudessa.

*Tapani Salonen
haastatteli sähköpostitse*

Seura on messuilla 20.-23.1.2022 Ystävyysseurojen Liiton yhteisosastolla **7hy29**. Messukeskus ottaa koronapassin käyttöön heti, jos tapahtumien osallistujamääriä rajoitetaan.

Seuramme teki syysretken Parolan panssarimuseoon

Seuramme aktiivinen lappeenrantalaisjäsen **Risto Viita** oli esittänyt, että seura tekisi syysretken Parolaan. Hän voisi esitellä meille museota. Retkibussimme startatessa lauantai-aamuna Kiasman edestä, kyytiin nousi myös Panssarikillan Helsingin piirin pj. **Eero Juhola**.

Eero kertoi, että panssarikilta on perustettu vuonna 1951. Killassa on noin 2000 jäsentä. Helsingin osastossa jäseniä on 400. Huippuvuosina killan jäsenmäärä kohosi neljään tuhanteen. Jäsenistö koostuu ammattisotilaista, varusmiehistä, reserviläisistä ja panssareista kiinnostuneista siviileistä. Perinneyhdistykseen voi liittyä jäseneksi, vaikka itsellä ei olisi sotilastaustaa. Oma julkaisu kantaa nimeä Panssari.

Panssarimuseo perustettiin vuonna 1961. Seuran syysretki osui museon 60. juhlavuoteen. Ehkei ihan sattumalta. Museon rakentamiseen ja kehittämiseen osallistui toisen maailmansodan taistelut kokenut sukupolvi. Nämä ihmiset rahoittivat, rakensivat ja ottivat lainaa, että museo pääsi alkuun. Oli pakko, koska vielä 1970- ja 1980-luvuilla elettiin ns. suomettumisen (die Finnlandisierung) synkimpiä vuosia, eikä valtio osallistunut museon rahoittamiseen.

Nykyään panssarimuseon säätiö pyörittää panssarimuseon toimintaa. Museo on noussut Suomen mittakaavassa merkittävien museoiden joukkoon. Samoin panssarimuseo on kansainvälisessä katsannossa varteenotettava museo. Normaalioloissa 30 000 museovierasta vierailee museossa vuosittain. Suomalaisten vieraiden lisäksi suuri kävijäryhmä ovat venäläiset sotahistorian harrastajat, joita on paljon. Valtio tukee perinnetyötä esimerkiksi Veikkausvoittovarojen kautta.

Panssarimuseo on monipuolinen kokoelma historiaa, tekniikkaa, kalustoa,

avainhenkilöitä, asepujuja ja paljon muuta.

Panssarikenraali **Ruben Laguksen** univormun näkeminen vitriinissä tuntuu arvokkaalta. Esittelyhallissa ovat legendaarinen Sotka, virallisesti neuvostoliittolainen T-34. Samoin saksalainen Sturmgeschütz -rynnäkkötykki, saksalainen Leopard panssarivaunu ja suomalainen panssarisisu eli Pasi. Ulkona oli suomalaisten käytössä olleita YK -ajoneuvoja.

Huonokuntoisen amerikkalaisen panssarivaunun näkeminen ulkona herättää ”mikä ei kuulu joukkoon?” -ajatuksen. Panssarijuna yläpihalla on suuri mielenkiinnon kohde. Mäeltä avautuu kaunis näkymä hiljattain puidulle sänkipellolle.

Panssarivaunu T-34 "Sotka"

Panssarikillan työ jakautuu panssarivaunuihin, panssarintorjuntaan ja panssarijääkäreihin. Kilta järjestää matkoja kotimaassa, Venäjälle ja Ruotsiin. Korkeatasoisilla matkoilla on esitelmiä ja alustuksia perusteellisten tutustumiskäyntien lisäksi. Lokakuussa 2021 järjestetään panssariseminaari. Vuotuinen seminaari pidetään normaalioloissa helmikuussa. Korona on sotkenut museoiden normaalia kalenteria viime ja tänä vuonna. Onneksi vihdoinkin museoiden kävijämäärät alkavat näyttää elpymisen merkkejä.

Toisessa maailmansodassa Bulgarialla oli käytössä noin 350 panssarivaunua, mikä on ansiokas määrä. Bulgaria panosti yhteen toimittajaan, Saksaan. Maailmansodan pyörteissä Bulgaria keskittyi oman maan puolustamiseen, ja pysytteli suurten panssaritaistelujen esimerkiksi Stalingradin suurtaistelun ulkopuolella. Huomioon ottaen kovan poliittisen painostuksen, suoritus oli taitava.

Saksalaisjoukot vetäytyivät Bulgariasta joulukuuhun 1944 mennessä. Tämän jälkeen varaosia saksalaisiin vaunuihin ei enää saatu. Bulgarialaisten ratkaisu oli purkaa

muutama vaunu varaosiksi ja näin pitää loput kalustosta kunnossa ja liikkeellä. Puna-armeija edellytti Bulgarian armeijan osallistuvan saksalaisten häätämiseen maasta. Bulgarianlaiset saivat lisää kalustoa puna-armeijalta. Bulgarianlaiseen panssariprikaatiin on lisäksi kuulunut noin 500 kuorma-autoa, runsaasti huoltoa, pioneerijoukkoja ja muuta kalustoa.

Varsovan liitto (1955-1991) määrittä Bulgarian armeijan kaluston määrän. Bulgarian itsenäistyttyä ja uuden hallinnon muotoutuessa jouduttiin väistämättä miettimään kaluston ajanmukaistaminen aselajeittain. Koska kyse on suurista investoinneista, kaluston modernisointi on edennyt asteittain. Tähän mennessä Bulgarian ilmavoimat on vaihtanut NL/venäläisvalmisteisen MIG-laivastonsa amerikkalaisvalmisteiseen F-16 kalustoon.

Panssarikaluston vaihtaminen on käynyt hitaammin johtuen panssareiden pidemmästä elinkaaresta ja huomattavasti suuremmasta lukumäärästä. Bulgarian armeijalla on 100 kpl T-72 vaunuja edelleen käytössä ja varastossa on 350 samanlaista vaunua. Vaunu on käytännöllinen ja toimintavarma.

Uuden panssarikaluston hankintaa ohjaavat ampumatarvikkeiden saanti ja pimeänäkölaitteet. Sikäli kun käytössä olevia vaunuja voidaan modifioida, niiden vaihtamisella ei ole kiirettä. PST-aseiden kehityksen myötä T-72 vaunujen panssarointia on vahvistettu ja aktiivisia puolustusjärjestelmiä on kehitetty. Vaunuja on varustettu tutkilla tai niiden ulkopuolelle on asennettu räjähdyspanoksia, joiden räjähdysvoima muuttaa panssarivaunuun suunnatun kranaatin lentorataa.

Sikäli kun Bulgaria jossain vaiheessa päätyy korvaamaan vanhat vaununsa uudemmilla malleilla, T-72 vaunut voisivat palvella jatkossa panssarijääkärien kuljetusvaunuina tai ilmatorjuntakaluston alustana hyvän liikkuvuutensa ansiosta.

Tiedetään, että Kiinan kansanarmeijalla on hakkeriosasto, jolla on muiden maiden yleisimpien vaunujen piirustukset. Kiinalainen kalusto vyöryy harjoituksissa ulkomailta kopioitujen vaunujen ja varaosien turvin. Taistelukentällä tämä tarjoaa verrattoman etulyöntiaseman, kun varaosien saanti omista tai vihollisen rikkiammutuista panssarivaunuista on taattu.

Monet maat kuten Venäjä ja Ranska tai Saksa ja Suomi tekevät tiivistä yhteistyötä vaunujen varustamisessa ja huollossa. Venäläiset vaunut varustetaan ranskalaisella optiikalla ja pimeänäkölaitteilla. Samoin huoltoa kaipaavaan Suomen armeijan vaunuun hankitaan varaosat Saksasta tai isompaa kunnostusta varten lähetetään koko vaunu Saksaan korjattavaksi.

Risto Viita

Mielenkiintoisen museokierroksen jälkeen kävimme lounastamassa Hämeenlinnassa kellariravintola Hällässä. Ravintola oli alunperin perustettu samana vuonna kuin panssarimuseo eli 1961. Ruokailun yhteydessä muistimme 3.3.2021 80 vuotta täyttäneitä Risto Viitaa syysretkeläisten voimalla koko seuran puolesta. Syksyinen järvimaisema Aulangolla kultasi upean ja antoisan retkipäivämme.

Tapani Salonen

Seuralaiset lähetystössä 30.9.2021 vas.: Anneli Kovanen, suurlähettiläs Nina Simova, Matti Kangasharju, Tapani Salonen, Irina Stamboliiska, Kari Helaseppä, Ilkko Suvilehto ja Ritva Särkisilta.

Gorni Dubnikin taistelusta 144 vuotta

Suomi-Bulgaria-Seuran edustajat **Leena Borg**, **Kari Helaseppä** ja **Tapani Salonen** osallistuivat seppeleenlaskuun Pääesikunnassa Gorni Dubnikin taistelun muistomerkillä maanantaina 25.10.2021. Paikalla olivat Bulgarian suurlähettiläs **Nina Simova** ja lähetystön kakkosmies **Lubomir Stanev**.

Puolustusvoimia edustivat Kaartin jääkäriyrykmentin komentaja eversti **Asko Kopra** ja Kaartin pataljoonan komentaja everstiluutnantti **Ari Helenius** sekä Helsingin varuskunnan komendantti majuri **Mika Romppanen**. Seuramme rinnalla kukkalaitteen laskivat perinneyhdistyksen Kaartin killan edustajat (kuvassa oikealla).

Seppeleenlasku Helsingissä oli suurlähettiläs Simovalle ensimmäinen kerta, mutta mallikkaasti ja varmoin ottein hän suoritti tehtävänsä. Sää oli syksyinen, mutta säätiedotteen ennustamat rankkasateet kiersivät historiallisen tapahtuman sopivasti. Lokakuun 24. päivän seppeleenlasku liittyy nimenomaan Gorni Dubnikin taistelun vuosipäivään. Maaliskuun 3. päivänä suoritettavan seppeleenlaskun tarkoitusta ei erikseen tarvitse perustella Bulgarian ystäville ja lehtemme lukijoille.

Sotilassoittokunta soitti "Suomen Kaartin paluulaulun", "Gorni Dubnikin marssin" ja "Kaartin pataljoonan perinнемarssin".

TS

Kuva: Puolustusvoimat

Oliko nimi Kuula enne?

Turkin brutaalit kostotoimet huhtikuun 1876 kapinallisille ja heidän perheilleen ja muille kapinakylien asukkaille herättivät suuttumusta kautta koko Euroopan. Venäjän tsaari Aleksanteri II sai tästä syyn valmistella sotilaallisia toimenpiteitä Bulgariaa miehittäneitä Ottomaaneja vastaan. Toisaalta tsaari sai tästä pontta avata maalleen kulku Egean merelle. Venäjän sodanjulistus Osmanivaltiolle johti myös siihen, että Suomen Suuriruhtinaskunta osallistui sotaan yhdessä Venäjän kanssa. Tällöin Venäjän sotaväkeen kuuluneita suomalaisia upseereita liittyi sotapäällystään, ns. eliittikaartiin, johon kuuluvia upseereita jo keväällä 1877 lähti sotatantereelle. Aiemmin lähteneeseen tai Pietarissa jo palvelleisiin päällystön jäseniin kuului myös kenraali Casimir Ehrnrooth, joka myöhemmin osallistui Bulgarian ruhtinaskunnan ja sen sotaväen perustamiseen toimien hetken maan pääministerinäkin. Kaartin tarkk'ampujapataljoona näistä erillisenä yksikkönä matkusti sotatantereelle vasta syksyllä. Kaartista valittiin Tsaarin henkivartiostoon toukokuussa 1877 neljä jefreitteria (saks. Gefreiter, = korpraalia vastaava miehistön jäsen) sekä heidän johtajakseen yksi aliupseeri. Yksi näistä jefreittereista oli alavutelainen Matti Taikinämäki (1854 – 1921), joka Kaartiin liityttyään sai ajan tavan mukaan uuden nimen, Matti Kuula.

Henkivartiostoon kuuluneet saivat matkalla Venäjällä erityiskohtelun muonituksenkin suhteen ja lisäksi Tsaari itse oli heitä saattamassa ja onnea toivottamassa sanoen ”Jos Jumala teitä auttaa minäkin autan”.

Tonavaa lähestyttiin Romanian Zimnicean kaupungista. Joki ylitettiin Svishtovin kaupungin kohdalla ponttoonisiltaa pitkin. Eteneminen suuntautui bulgariaalaisten alueella etelään kohti Gorna Studenan kylää, suunnilleen samaa reittiä kuin Kaartin Tarkk'ampujapataljoona vaelsi pari-kolme kuukautta myöhemmin Plevenin (Plevnan) eteläpuolitse kohti Gorni Dabnikia. Henkivartioston kaarti lähti vastakkaiseen suuntaan kohti Veliko Tarnovoa. Käytiinkö Rusessa, kuten lähteessä mainitaan, jos käytiin, ennen tai jälkeen Gorna Studenaa. Dokumentit eivät anna tästä selkeää tietoa. Rusen mutka Svishtovista pitkin Tonavan alajuoksun vartta ja takaisin tai sieltä kauas etelään kohti Veliko Tarnovoa tuntuu epätodennäköiseltä. Marssia, kulki se mitä kautta tahansa, henkivartijat kuvasivat myöhemmin rasittavaksi eikä miehille enää Tonavan Bulgarian puolella suotu niitä etuja, joista he nauttivat vielä Romanian puolella. Keisari määräsi kaartilaisetkin sotaan. Kuumina päivinä marssi, kivääri- ja muiden varusteineen, verisine jalkoineen ja paarmapuremineen, oli äärimmäisen rasittava. Öisinkin, jolloin myös yritettiin edetä, eivät kaatuneet vankkurit, loukkautumiset ja kesken nukahtaneet miehet marssia helpottaneet.

Ennen Veliko Tarnovoa jokien, kuten Rositsan ja Jantran ylityksien on täytynyt olla haastavia. Veliko Tarnovon kaduilla miehet joutuivat paikallisten asukkaiden juhlin-

nan kohteiksi. Ottomaaneilta piilotetut kirkonkellotkin pantiin soimaan. Ennen sinne saapumistaan Gorna Studenan alavilla seuduilla he sen sijaan olivat saattaneet kokea sikäläisten romanien ja muslimeiksi kääntyneiden bulgaarien, pomakkien penseyttä. Henkivartijakaartin jälkeen perässä kulkenut tarkka-ampujapataljoona ainakin kertoi joutuneensa kärsimään muonituksen puutetta muun vihanpidon ohella.

Beli Osam-jokea alajuoksun suuntaan Lovechissa. Joen oikealla puolella jyrkänteen takana käytiin taistelu, jossa Matti Kuula haavoittui jalkaan. Kuva kirjoittajan ottama 27.8.2015.

Veliko Tarnovosta tämä sotajoukko, johon henkivartijatkin sisällytettiin, siirtyi hieman lounaaseen, Gabrovoon, jossa vihollisen oletettiin majailevan. Niin ei kuitenkaan ollut, palattiin takaisin Veliko Tarnovo. Heti elokuun lopulla sotajoukko lähti länteen kohti Lovechin (Lovtchan) pientä Plevenin lähellä olevaa kaupunkia Beli Osamjoen rannalle. Pleven oli vielä turkkilaisten hallussa.

Beli Osam virtaa täällä laaksossa, jonka itäinen rinne on jyrkähkö. Venäjän joukot, joihin henkivartiostokin kuului, lähestyivät Lovechia jyrkänteen takaa. Ennen jyrkännettä he joutuivat turkkilaisten tulituksen kohteeksi. Matti Kuula sai osuman jalkaansa. Haavoittuneena hänet kuljetettiin Lovechista kohti pohjoista ja Tonavan yli Romanian puolelle, josta hän hieman toivuttuaan pääsi takaisin Suomeen. Lovechin taistelu vaati 371 kaatunutta ja 1145 haavoittunutta, Turkkilaisia pakeni sadoittain kohti Ottomaanien valtakuntaa. Venäläiset, johtajinaan kenraalit Imeretinski, Skobeleff ja Dobrovolski ajoivat vihollisen Pleveniin. Lovechin, samoin kuin 24.10.1877 käydyn Suomen tarkka-ampujapataljoonan ansiosta voitokkaan Gorni Dabnikin taistelun päämäärinä oli estää turkkilaisten huolto- ja asetäydennykset hallussa pitämänsä Pleveniin. Saartorengas murtui 10.12.1877 ja heidän päällikkönsä Osman

Pasha joutui venäläisten vangiksi. Plevenissä sijaitseva panoraamatornissa on havainnollinen esitys Plevenin taisteluista. Kaupungin keskustan mausoleumiin on haudattu eliittikaartin upseereita. Muistomerkkejä on mm. Lovechissa ja Gorni Dabnikissa, jonka Lavrovin puistossa on eliittikaartin muistomerkki, myös eversti Hjalmar Procopén (1842-1877) patsas. Tarkk' ampujapataljoonamme (24.10. käydyn taistelun) monumentti on niin ikään siellä. Lisäksi pienempiä monumentteja on seudulla kaikkialla.

Suomessa toipunut Matti Kuula ylennettiin vääpeliksi. Palatessaan pahasti alkoholi-soitunut mies raitistuttuaan kääntyi lestadiolaisten uskontokuntaan ja ryhtyi Vaasan asemapoliisiksi. Hänet tunnettiin myös innokkaana musiikin harrastajana. Kuula avioitui, kahdeksasta lapsesta neljä menehtyi pienenä. Esikoinen, Toivo Timoteus, syntyi v. 1883. Isä toivoi pojasta pappia mutta musiikki vei voiton. Toivo Kuulan elämästä ja noususta jo nuorena yhdeksi maamme merkittävimmistä säveltäjistä, joidenkin mielestä sitten Sibeliuksen, saamme lukea maamme musiikin historiasta. Hänen elämänsähän päättyi aivan liian varhain. Sekä Suomessa että ulkomailla musiikkia ja sävellystä opiskellut Toivo sai monien vaiheiden jälkeen v. 1916 toimen Viipurin Musiikin Ystävien Seuran kapellimestarina. Hän asettui asumaan Säiniölle Viipurin liepeille. Viipuri ympäristöineen oli sisällissodan aikaan punaisten aluetta Kuulan joutuessa piilottautumaan ja pakenemaan punakaartin sotilasottoja. Sota päättyi. Vappuna 1918 Toivo oli istumassa iltaa Viipurin Seurahuoneella sodan kosteassa voitonjuhlassa seurueessa, johon kuului sotaan osallistuneita jääkäriupseereita. Toivo tunnettiin paitsi tulisieluisena pohjalaisena myös kiihkeänä fennomaanina. Erään jääkäriupseerin kanssa hän joutui sanaharkkaan ainakin siitä, oliko Sibeliuksen jääkärimarssi vai Kuulan suojeluskuntamarssi suosituin. Myös naureskelu Kuulan tahtipuikoin käydystä sotimisesta ja joidenkin upseerien ruotsinkielii raivostuttivat säveltäjää. Riita huipentui siihen, että jääkäri tarttui taskuaseeseensa ampuen ravintolan pihalla veistä heiluttavaa Kuulaa, joka sai kuolettavaksi koituneen kuulan päähänsä. Toivo menehtyi sairaalassa 18.5.1918. Musiikkiperinnettä jatkoi pianistitytär Sinikka (1917 - 1981) .

Haavoittuneen Matti Kuulan hengen pelasti ensinnä se, että turkkilaisten kuula ei osunut pohjetta ylemmäs ja toiseksi väliskärien ammattitaito. Infektioherkkä haava onnistuttiin rasittavalla kotimatalla pitämään aisoissa. Mikäli pahemmin olisi käynyt, olisivat lukuisat vihkiparit kautta vuosikymmenten astelleet alttarille jonkun muun kuin Kuulan häämarssin tahdissa. Eino Leinon Aamulaulu ei olisi päässyt yksinlaulujemme aateliin jne. - Kuula nimenä oli enne niin isälle kuin etenkin pojalle.

Raimo Uusinoka

Lähteinä Suistola, Jussi & Tiilikainen, Heikki (2014) Sodassa vieraalla maalla. Suomalaiset Turkin sodassa 1877 – 1878. Atena Kustannus Oy sekä Toivo Kuulaa käsittelevä kirjallisuus ja nettisivustot

Kuka oli Levski

Vasil Levski syntyi Vasil Ivanov Kuntšev; 18. heinäkuuta (Juliaanisen kalenterin mukaan 6. heinäkuuta) 1837 Karlovo, Rumelia – 18. helmikuuta (J: 6. helmikuuta) 1873 lähellä Sofiaa, oli bulgarialainen vallankumousjohtaja ja itsenäisyystaistelija. Häntä pidetään nykyään Bulgariassa kansallissankarina.

Kuntšev aloitti opiskelunsa Karlovon koulussa ja opiskeli rätälän ammattiin paikallisen käsityöläisen oppipoikana. Vuonna 1855 Kuntševin setä Basil – arkkimandriitti ja Hilendarin luostarin lähettiläs – vei hänet Stara Zagoraan, jossa hän kävi koulua ja työskenteli Basilin palvelijana. Myöhemmin Kuntšev liittyi palveluskoulutukseen.

7. joulukuuta 1858 Hänestä tuli ortodoksimunkki Sopotin luostarissa uskonnollisella nimellä Ignatius (Игнатиг, Ignatiy), ja hänet ylennettiin vuonna 1859 hierodiakoniksi, joka myöhemmin innoitti yhtä Kuntševin epävirallisista lempinimistä, Diakoni (Дякона, Dyakona).

Kuntšev toimi alkuaan vuosina 1858–1864 munkkina, mutta omistautui vuodesta 1866 kamppailulle Bulgarian vapauttamiseksi Ottomaanien vallasta. Rohkeutensa vuoksi hän sai kutsumanimen Levski, 'leijonamainen'. Munkkitaustansa vuoksi hänet tunnettiin myös lempinimellä Djakon ("diakoni"). Levski oli vuosina 1862 ja 1868 perustamassa kahta Belgradissa toiminutta bulgarialaisten vapaaehtoisten muodostamaa legioonaa, jotka hän myöhemmin yhdisti. Koska Serbian hallitus ei kuitenkaan antanut niille hänen toivomaansa tukea, hän päätti palata Bulgariaan nostattaakseen siellä kansannousun turkkilaisia vastaan. Tämä merkitsi Bulgarian kansallisen liikkeen siirtymistä uuteen vaiheeseen, jossa vallankumouksellinen toiminta tuotiin ulkomailta Bulgarian sisälle.

Levski osallistui myös bulgarialaisten emigranttien vuonna 1869 Bukarestissa järjestämään kongressiin, jossa hän yhdessä Ljuben Karavelovin kanssa perusti Bulgarian vallankumouksellisen keskuskomitean. Keskuskomitea loi Bulgariaan ulottuneen asiamiesverkoston. Kansannousua valmistellessaan Levski kiersi salaa Bulgariassa levittämässä agitaatiokirjoituksia. Ollessaan vuonna 1872 salaisella komennuksella Bulgariassa hän joutui turkkilaisten vangitsemaksi sen jälkeen, kun eräs hänen postivaunuryöstön suorittanut toverinsa oli ilmiantanut hänet. Levski tuomittiin kuolemaan ja hirtettiin. Yritettyään itsemurhaa sofialaisessa vankilassa hänet teloitettiin valmiiksi puolikuolleena. Hirttopaikalle pystytettiin vuonna 1895 Levskin muistomerkki.

Levskin muistomerkki Sofiassa on 13 m korkea Balkanin graniittia ja sen on suunnitellut tsekkiläinen arkkitehti Antonin Kolar

Nykyään Bulgariassa on paljon Levskin muistomerkkejä ja hänen mukaansa nimettyjä katuja, aukioita ja rakennuksia ja jopa kaupunginosia. Vuonna 2007 järjestetyssä ”Suuret bulgarialaiset” -yleisöäänestyksessä hänet valittiin kaikkien aikojen suurimmaksi bulgarialaiseksi.

*Mikki Lehesalo
Lähde Wikipedia*

Eero Suvilehto:

Tuuli tietää tiensä,
ilmatkin kyselemättä.
Yli syksyn nyt
lentää ylpeästi.

syksy luo selvänäköisyyttä
kun lehdet on tippuneet
ja kylmä kirkastaa taivaan

Ukkosenjumalan tytär

*Ylisukupolvinen armottomuuden kulttuuri on katkaistavissa. Tämän optimistisen viestin **Nina Gimishanova** kertoi Helsingin Kirjamessuilla halunneensa Tatko -romaanissaan välittää. (Tatko, Kustannusyhtiö Kosmos, 2021, 277 s.)*

Suomi ja Bulgaria eroavat Nina Gimishanovan mielestä lähinnä yhteiskunnan rakenteiden puolesta, mutta myös mentaliteetin.” Bulgariassakin syrjäkylillä on jäyhyyttä, mutta se häviää viidessä minuutissa. Sen jälkeen kutsutaan jo kotiin”.

Tatko, ”iskä”, on bulgaari, kotoisin vuoristokylästä, päätynyt Moskovan yliopiston kautta suomalaiseen pikkukaupunkiin suomalaisen opiskelukaverinsa puoliseksi ja perheenisäksi. Moskovalaisella maisterintutkinnolla ei saa koulutusta vastaavaa työpaikkaa, kun suomenkielentaito ei riitä. Nina Gimishanova kirjaa tatkon rampaa suomea niin todentuntuisesti, että sen nakuttavan rytmin melkein kuulee. Oma kieltään isä ei opeta lapsilleen. Haluaa kai silläkin sitouttaa lapset suomalaiseen yhteiskuntaan - eikä ole ensimmäinen niin toimiva maahanmuuttaja. Isän sosiaaliset koodit tulevat Bulgariasta ja suomalaisessa ympäristössä ne eivät oikein toimi. - *Mikä puunkaatonlupa? Mikä rakennuslupa?* Tatko ajaa päin punaisia, pukeutuu lapsiaan nolottavalla tavalla eikä välitä, mitä hänestä ajatellaan. Toiseus tuottaa epävakautta ja tunteenpurkauksia, arjesta tulee tempoilevaa yritystä olla oma itsensä, sopeutuakin, mutta vain pakollinen määrä.

Gimishanova kuvaa ankaran isän suhdetta lapsiinsa sanalla armottomuus. Toinen sana voisi olla rakkaus, sen Suomessakin ennen yleinen, nykyisin harvinaistunut muoto, joka uskoo karaisuun. *Minun pitää olla teille armottomampi kuin elämä, se on isän tehtävä*, kuten hän määrittelee. Bulgariassa kulttuuri on ollut suomalaista patriarkaalisempaa ja elämä kovaa kautta vuosisatojen. Isän kiivaus rinnastuu ukkosen jumala Peruniin, josta kertovat tarinat taustoittavat mielenmaisemaa. Julmia kansantarinoita on tuottanut julma historia, jonka pohjalta on kai syntynyt tietty epigeneettinen perimä.

Tyttäret eivät tule toimeen määräilevän isän kanssa, ei keskushenkilö Elenakaan. Sisarukset muuttavat kotoa pois heti kun mahdollista. Edes isän soittoihin ei haluta vastata.

Elena saa maailmalta toisenlaista, lääkitsevää rakkautta. Tunne suorastaan hyökkyy päälle, kun hän tapaa ihmisen, joka tuntuu täsmävastaukselta kaipaukseen. Näin käy usein kaukana, Bulgariassa, Israelissa, Espanjassa. Ja siellä Elenaa vastaan tulee sama puolikielisyyskokemus kuin isällään. Tietty ehdottomuuskin on kai isän perua. Messuhaastattelussa Nina Gimishanova siteerasi tutkijoita, joiden mukaan trauma näkyy erityisesti seksuaalisuuden alueella. Elenan miessuhteet leimahtavat rajusti, mutta eivät kestä. erotiikan kuvaukset Tatkossa ovat väkeviä, niissä ei ole mitään itsetarkoituksellista eikä ylimääräistä. Teksti kokonaisuudessaankin on latautunut, silti tarkkaa ja suoraa, lukija tuntee kuulevansa aitoa puhetta; kirjallinen poseeraus puuttuu.

Ukkosenjumala Perun tekee hirmutekoja etsiessään tytärtään. Tässä tarinassa isä ja tytär löytävät toisensa, kun isä sairastuu. Löytyy yhteys, sovitus, anteeksianto.

Tatko on Gimishanovan esikoisromaani. Hän on toiminut aiemmin kustannustoimittajana ja kotimaisen kirjallisuuden päällikkönä Gummeruksella.

- Piti 20 vuotta opettaa muita ennen kuin rohkeni itse yrittää, Gimishanova selitti ajoitustaan. Aktiivisesti hän kirjoitti romaania kaksi vuotta – Ranskassa. Tietyt suomalaisen kulttuurin piirteet vieraannuttavat häntäkin. Kun on ollut välillä muualla, ne näkyvät selvemmin: työn korostunut merkitys, tehokkuus, kilpailu, häpeäkulttuuri ja kulttuurin yhdenmukaisuus, pelko poiketa muista; kaikki lukevat samoja kirjojakin, Gimishanova sanoo. Toisaalla on myös ylivarovaisuutta, pelkoa ettei vain mitenkään loukkaisi toisenlaista.

Messuhaastattelijan yritykset saada kirjailijalta tulkintoja omasta tekstistään Gimishanova väisti. Kirjailijan panos on teksti, tulkinnat jäävät lukijoille.

Ritva Särkisilta

Eurooppalaisen elokuvan viikko Helsingissä 15-23.11.2021

Eurooppalaisen elokuvan viikko pidettiin Helsingissä, Eurooppa Komission Euroop-
pasalissa 15-23.11.2021. Elokvaviikon aikana esitettiin uutta eurooppalaista eloku-
vaa eri Euroopan maista. Vuosittaisen elokuvaviikon järjestäjänä ovat Euroopan ko-
mission Suomen-edustusto ja Euroopan parlamentin Suomen-toimisto yhdessä EU-
maiden Suomen suurlähetystöjen ja kulttuuri-instituuttien kanssa. Bulgariaa edusti
elokuvaviikolla 16.11.2021 esitetty Stanislav Donchevin vuonna 2019 ohjaama
elokuva "Letters from Antarctica". Tilaisuuden järjesti Bulgarian Suomen
suurlähetystö ja Bulgarian ulkoministeriön valtiollinen kulttuuri-instituutti. Elokuvan
esitteli suurlähettiläs Nina Simova.

Elokuva kertoo nuoresta yksin-
huoltajaksi ja leskeksi jääneestä
Dianasta (Irmena Chichikova),
joka haluaa suojella kahdeksan-
vuotiasta poikaansa Nikiä
(Simeon Angelov) isän menettä-
misen surulta. Hän valehtelee
isän olevan elossa ja sepittää
tarinan pojan isän olevan tutkimusmatkalla Etelänavalla. Äiti lähettelee kirjeitä ja
paketteja pojalle isän nimissä ja näin siirtää väistämättömän totuuden kertomista
pojalle ja samalla siirtää asian käsittelemisen myös itseltään. Totuuden väistäminen
aiheuttaa kuitenkin vain suurempaa surua äidille ja pojalle. Totuus kuitenkin paljas-

tuu ja aiheuttaa perheessä ongelmia. Intensiivinen elokuva pitää katsojan otteessaan koko kestoajan (110 min). Se on hyvin ohjattu, käsikirjoitettu ja näytelty, koskettava ja surumielinen, mutta kuitenkin toiveikas draama. Elokuvan näyttelijätyöt ovat kauttaaltaan hallittuja ja hyvin perusteltuja. Varsinkin Nikiä näyttelevä pieni Simeon Angelov on mielestäni ilmiömäisen lahjakas, eläytymiskykyinen lapsinäyttelijä. Hänen roolityönsä on rehellistä, luontevaa ja aitoa vailla mitään teennäisyyttä ja ulkoa oppimisen tuntua.

Kari Helaseppä

Bulgarialainen Akaga-yhtye M/S Gabriella-laivan marraskuun tähtisolistina

Olin laivaristeilyllä Ruotsin ja Suomen välillä M/S Gabriella -laivalla marraskuun lopulla 2021. Huomasin jo laivalippuja varatessa että, marraskuun tähtisolistina laivalla esiintyisi bulgarialainen Akaga-yhtye. Matka tosin varattiin ihan eri syistä. Netistä saamani tiedon mukaan Akaga on ollut koossa vuodesta 1992 alkaen, jolloin Bulgarian musiikkiakatemiassa opiskelleet nuoret miehet perustivat sen. Yhtye soittaa erityyppistä musiikkia mm. funkia, reggaeta, soulia, jazzia ja ihan selkeää poppia yms. Akaga on tällä hetkellä yksi Bulgarian suosituimmista yhtyeistä ja se on julkaissut useita albumeja. Baltian tasavalloissa ja useissa Skandinavian maissa yhtye nauttii myös suurta suosiota.

Useimmiten en risteilyillä jää kuuntelemaan artisteja enkä hae sieltä mitään muuta-kaan, vaan painun suoraan hyttiini lukemaan jotain kirjaa tai katsomaan televisiota. Perille pääsy on ollut ja on yhä tärkeintä. Mutta nyt kun tiesin, että tarjolla on bulgarialainen bändi, niin kiinnostukseni heräsi. Tätä voisi ehkä käydä ensimmäisenä iltana vilkaisemassa. Koska en juurikaan seuraa musiikkielämän eri trendejä täytyy tässä tyhmänä tunnustaa, etten ole koskaan edes kuullut moisesta bändistä. Yhtyeeseen kuuluu seitsemän soittajaa: Krassi Kourtev (laulu, bassokitara), Georgi Velev (trumpetti, laulu), Ivo Kazassov (trumpetti, laulu), Krassi Kirilov (pasuuna, laulu), Kalin Petrov (koskettimet), Petar Glavanov (kitara, laulu) ja Dimitar Mitev (rummut). Yllätys oli iloinen, kun Akaga aloitti esiintymisensä. Soittajista löytyi lavakarismaa ja soittamisen riemua. Erityisesti yhtyeen puhallinsektiota oli ilo kuunnella, sitä olisi saanut olla tarjolla enemmänkin. Esitettävät kappaleet oli valittu laajalla skaalalla. Mukana oli mm. kansainvälisiä iskelmiä 1950-60 luvuilta, lattareita, bossanovaa, ikivihreitä jazzstandardeita, yms. Totisesti taitavia muusikoita. Kaikesta näki ja kuuli että, musiikkiakatemiassa on aikoinaan opiskeltu. Lisäksi vuosien tuoma esiintymiskokemus on varmasti antanut oman lisänsä. Yleensä niin tylsä laivaristeily oli pelastettu. Lisää tämmöistä.

Kari Helaseppä

Bulgariako Euroopan paras matkailumaa?

Bulgariassa on lähes kaikki, mitä matkailumaalta voi odottaa. Pieneen maahan mahtuu mahtavia vuoristomaisemia, viljavia vainioita, mineraalivesilähteitä, hienoja hiekkarantoja, maalaiskyliä, ikivanhoja kaupunkeja ja luostareita ja kaiken kruunaa hyvä ruoka ja viini sekä ystävälliset ja luontevat ja helposti lähestyttävät ihmiset, joihin varsinkin suomalaisten on ollut helppo tutustua.

Bulgaria on vuorinen maa. Suurimmat vuoret ovat maan länsiosassa. Balkan-vuoret, Rodópi-vuoret ja Rila-vuoret, jonka korkein huippu ulottuu lähes 3000 metriin. Vuoristot antavat hyvät mahdollisuudet laskettelulle, patikoinnille ja vuorikiipeilylle.

Bulgaria on investoinut viime vuosikymmeninä Borovetsin, Banskon, Pamporovon ja Vitoshan laskettelukeskuksiin. Laskettelukeskusten hintataso on erittäin edullinen. Suomalainen erikoislehti Skimbaaja selvitti 80-luvulla eri maiden hiihtokeskusten hinnanmuodostusta, johon otettiin mukaan paitsi matkat ja majoitus niin myös kaikki rinnepalvelut yms. oheispalvelut. Bulgarian kokonaisuus oli hämmästyttävän edullinen mm. Italian, Ranskan ja Itävallan kohteisiin verrattuna.

Maalla on upeata Mustanmeren rantaa n. 380 km. Rantalomailuun on panostettu 50-luvulta lähtien. Maalle on muodostunut hyvin kattava ja monipuolinen rantalomakeskusten verkosto, Varnan Kultahietikko, Riviera, Albena, Balchik, Sunny Beach, Nessebar, Pomorie. Sozopol.

Balneologialle eli luontaisia mineraalilähteitä käyttävälle tutkimukselle ja hoidolle on hyvät olosuhteet. Maassa on lukematon määrä pienempiä ja suurempia mineraalivesilähteitä hyväksikäyttäviä kylpylöitä, joista suurimmat ovat Sandanskyssa, Hissariassa ja Kjustendilissa.

Historiallisista kulttuurikaupungeista Sofia, Varna ja Plovdiv ovat suurimpia. Plovdiv on erittäin vanha kulttuurikaupunki, jossa ensimmäiset asutukset ovat olleet yli 8000 v. sitten. Pienempiä mielenkiintoisia kulttuuri- ja museokaupunkeja ovat mm, Melnik, Veliko Tarnovo sekä museokylä Etara. Bulgariasta löytyy useita UNESCON maailmanperintölistalle päätyneitä ja muita kohteita, kaupungeista mm. Nessebarin vanha kaupunki.

Historiaa tarjoavat myös monet vanhat luostarit, joista tunnetuimmat ovat Rilän ja Backovon luostarit.

Pitkä kausi mahdollistuu sillä, että kesäkaudella touko-syyskuussa tehdään rantalomia. Keväällä ja syksyllä maaliskuu ja syys-marraskuu ovat säänkin suhteen hyviä kylpylälomien järjestämiseen. Talvikaudella hiihtokohteet pidentävät matkailukautta.

Ruoka saa kehuja turisteilta. Bulgarian keittiön makuelämykset ovat suomalaisien mieleen, koska bulgarialainen ruoka on sopivan mausteista, ei kuitenkaan liian mausteista. Ilmasto takaa hedelmille ja vihanneksille loistavat kasvuolosuhteet. Bulgariassa tarjotaan lähes joka aterialla erilaisia salaatteja. Pitkään haudutetut lihavihannespadat sekä liha- ja kanavartaat ovat herkullisia. Hyvän ruoan kruunaa hyvä viini. Viini onkin suuri ja yksi tärkeimmistä vientituotteista.

Kun tuohon monipuoliseen ja upeaan matkailutarjontaan otetaan mukaan Bulgarian edullisuus matkailumaana, ei tarvitse ihmetellä, että Bulgariaan matkustaa vuosittain 8-10 miljoonaa turistia.

Lomamatka Bulgarian matkailun veturina (draiverina) !

Vaikka on kuinka monipuolinen ja jopa ylivoimainen matkailumaana, tarvitaan paljon ponnisteluja tunnettuuden lisäämiseksi. 60-luvulla Bulgaria oli tuntematon matkailukohteena. Tunnettiin kyllä Suomen kaartin toiminta 1800 -luvun lopulla ja laulu "Kauan on kärsitty vilua ja nälkää Balkanin vuorilla taistellessa..." . Matkailu tarvitsee veturia, joka lähtee ennakkoluulottomasti toimimaan matkailun edistämiseksi. Sellaiseksi muodostui Suomessa Matkatoimisto Oy Lomamatka (myöhemmin Lomamatkat Oy), joka ensimmäisenä länsimaana lähti laajempimittaiseen matkailun järjestämiseen Bulgariaan ensin Varnan Kultahietikolle ja myöhemmin muihin kohteisiin. Lomamatka perustettiin SDNL:n toimesta marraskuussa 1956. Nuorisoliitto oli tehnyt 50-luvulla matkoja Nuorifestivaaleille Budapestiin 1949, Itä-Berliiniin 1951, Bukarestiin 1953, Varsovaan 1955 ja Moskovaan 1957. Junamatkoja, joista muodostui todella pitkiä junia, osallistuihan Suomestakin parhaimmillaan esim. Moskovan 1957 Festivaaleihin 2000 nuorta. Yhtiön perustamisen jälkeen festivaalimatkojen järjestämisvastuu siirtyi perustetulle Lomamatkalle. Meri Elo, josta myöhemmin tuli Lomamatkan toimitusjohtaja, oli talouspäällikkönä Nuorisoliitossa. Merillä oli jo tuolloin businessvainua ja niin juniin pakattiin muutakin kuin ihmisiä, mm. suklaata yms. länsikamaa, jota ei ollut sosialistimaissa saatavana. Kauppa kävi hyvin ja rahaakin tuli. Lomamatkan perustamisen jälkeen festivaalimatkojen käytännön järjestelyt siirtyivät perustetulle yhtiölle. Yhtiö oli järjestämässä mm Sofian -68, itä-Berliinin -73 ja Havannan -78 festivaalit. Lomamatkalla oli taustastaan johtuen ennakkoluuloton asenne matkailun kehittämiseen sosialistisiin maihin. Lomamatkoihin rekrytoitiin ihmisiä, joilla oli rakkaus, halu ja vimma kehittää matkailua myös Bulgariaan. Yhtiöstä muodostui sosialistisiin maihin suuntautuvan matkailun markkinajohtaja Suomessa vuosien saatossa. Itse tulin Lomamatkoihin vuoden 1969 alussa, jol-

loin Lomamatkat oli varsin pieni matkanjärjestäjä. 70- luku oli tilauslennoin tapahtuvan massamatkailun aikaa. Lomamatka lensi 105 paikkaisella IL-18 potkuriturbiinikoneella tilauslentoja Varnaan. Minäkin lomailin ensimmäisen kerran Varnan Kultahietikolla vuonna 1970 ja ihastuin maahan ja maan ihmisiin kertaheitolla. Matkailu Bulgariaan kasvoi 70- ja 80-luvulla. Silloin lensimme parhaimmillaan 5 tilauslentoa viikossa Balkan Airin 150 paikkaisella Tubolev-154 koneilla ja Lomamatkojen kokonaismäärä kasvoi yli 20 000 matkailijan. Lomamatka hyödynsi Bulgarian monipuolisuutta ranta-, kylpylä- ja hiihtomatkojen. Muut myöhemmin markkinoille tulleet matkanjärjestäjät keskittyivät vain rantakohteisiin.

Matti Pirnes ja keskellä Maija Boshkov

Bulgarian Matkailutoimisto ja lentoyhtiö Balkan Airin toimisto Helsingissä vaikuttivat merkittäväällä tavalla Bulgarian matkailun tunnetuksi tekoon Suomessa. Erityisesti 80-luvulla Grigor Giurov oli intohimoinen ja jopa joskus hermostumiseen asti kiihkeä ja päällekkäyvä henkilö. Maa kehitti matkailun palvelukenttää rakentamalla uusia hotelleja ja vanhoja saneeraamalla, mutta kehitys oli kuitenkin liian hidaskäyttöön tapahtuneeseen matkailun muutokseen.

Suomi-Bulgaria seuralla on ollut merkittävä osuus matkailun kehittämisessä. Lomamatkan myöntämät jäsenalennukset ovat osaltaan koituneet molemminpuoliseksi hyödyksi. Myönnetty alennukset lisäsivät kanta-asiakkaita, joista muodostui varsi-

naisia Bulgarian matkailun ambassadoreja, mutta varmaankin helpotti myös seuran jäsenhankintaa.

Se oli face to face-markkinointia parhaimmillaan. Suomi-Bulgaria-seura teki lukuisia ryhmämatkoja seurana, mutta myös jäsentensä vetäminä monissa eri yhteyksissä mm. harrastuspiireissään.

Suomen syvä lama sekä Neuvostoliiton hajoaminen 80-90-lukujen vaihteessa romahdutti Neuvostoliiton ja muiden sosialististen maiden matkailun. Matkailu Suomesta ulkomaille tippui yli 50 % 90-luvun alussa. Lomamatkat kärsi lamasta ja Itä-Euroopan matkailun romahduksesta ehkä eniten ja näin yhtiö ajautui konkurssiin kesällä 1992.

Lomamatkojen johto perusti 1993 Loma-Service nimisen yhtiön, josta muodostui myöhemmin uusi Lomamatkat. Minä osallistuin kutsuttuna kunniavieraana Varnan Kultahietikon 40-vuotisjuhliin. Juhlat olivat vaikuttavan komeat, mutta siellä tapasin Bulgarian matkailun johtohenkilöitä, jotka kyselivät Lomamatkojen mahdollisuuksia aloittaa jälleen tilauslennot Bulgariaan. Minä totesin, ettei pienellä yhtiöllä ole mahdollisuuksia ottaa isoja riskejä, mutta heitin, että jos hintoja saadaan alas 25 % ja 500 000 mk markkinointitukea, niin mikäpääs siinä. Sain vastaukseksi, ettei heillä ole mahdollisuuksia toteuttaa ehdotuksiani. Yön yli nukuttuamme, sain aamulla puhe- linsoiton ja pyynnön neuvotteluihin, jossa minulta kysyttiin, että olinko tosissani edellispäivän ehdotuksissani. Matkailukohteet yhdessä turistihallinnon kanssa olivat valmiit toteuttamaan ehdotukseni. Siitä alkoi uusi Bulgarian uusi tuleminen Suomen markkinoilla ja Maija Boshkov ryhtyi valmistelemaan uutta operaatiota Bulgariaan. Veturina jälleen oli Lomamatkat. Lomamatkojen veturi veti ja muut tulivat perässä. Mukaan tulivat melkein kaikki matkanjärjestäjät, mm. Aurinkomatkat ja Tjäreborg. Siitä alkoi suuri kasvu. Suurimmillaan turismi Suomesta Bulgariaan oli v. 2006, jolloin oli 78300 valmismatkalaista. Valmismatkoissa Bulgaria ohitti jopa Italian ollen Kreikan ja Espanjan jälkeen kolmantena.

*Do skoro – Dovizhdane !
Kiitos, Blagodarjá Merci !*

*Matti Pirnes
Lomamatkojen johtotehtävissä vv. 1969-2003*

Eero Suvilehto:

Einstein ei ollut luotettava,
ajatteli liikaa.

Bulgariassa keramiikka näkyy kaikkialla

Joissain maissa talot tehdään savesta. Bulgariassa savesta tehdään mitä moninaisimpia käyttöastioita. Savi on luonnossa esiintyvä materiaali, joka koostuu lähinnä mineraalihiukkas-

massasta. Saven käyttäminen astioiden valmistamiseen on ikivanha keksintö. Savenvalanta eli keramiikka juontaa juurensa tuhansien vuosien päähän. Keramiikasta puhutaan silloin, kun savesta valmistettu astia tai esine on läpikäynyt keraamisen polttoprosessin.

Alkuaikoina valmistaminen oli pelkästään käsityötä, mutta varsin nopeasti ala kehittyi, kun valmistuksen helpottamiseksi kehitettiin erilaisia apuvälineitä kuten dreija. Dreija on jalalla pyöritettävä valantalevy, joka helpottaa muotoilua. Nykyaikainen dreija

pyörii koneellisesti. Keramiikan tekeminen alkoi saada teollisia muotoja jo antiikin Kreikassa ja vallankin Roomassa.

Kuinka savimöhkäle muuttuu valmiiksi keraamiseksi astiaksi? Valmistusvaiheita on neljä: Aluksi valmistetaan oikeanlainen savimassa. Tämän jälkeen astia muotoillaan veden ja liikkeen avulla halutunlaiseksi. Kolmanneksi astia poltetaan korkeassa lämpötilassa, minkä jälkeen se koristellaan ja lasitetaan.

Keramiikka taipuu Bulgariassa moneen muotoon. Kukapa ei olisi nähnyt uuniruokien valmistamiseen käytettävää ruukkua, savesta muovailtuja viinilaseja, mausteastiaa ravintolanpöydässä tai salaatille tarkoitettua tarjoiluastiaa. Keraaminen viinikannu kuuluu jokaisen bulgarialaisen perheen astiastoon.

Hieman erikoisempia saviastioita ovat samppanjalasit, tatti-julienne muotit tai saviruukkuun tehtaalla tehty pistaasinmakuinen jäätelöannos. Sellainen on tullut nautittua kahvin kanssa. Matkamuistona tuotu tyhjä jäätelöruukku toimii nykyään

kaktuksen kasvualustana. Botanisteille bulgarialaisella keramiikkataiteella on paljon annettavaa.

Bulgarialainen keramiikka parhaimmillaan edustaa yksityistä pienyritystä ja käsityöläisten ammattikuntaa. Keramiikassa näkyy tekijänsä rakkaus aitoon käsityöhön. Keramiikan luojat ovat kaikki taiteilijoita. Heistä meritoituneimpien salaisuus on siinä, että he osaavat nähdä keskeneräisen työn valmiina asiakkaan käytössä. Astiaa valmistettaessa mestari ajattelee, mihin tarkoituksiin astiaa saatetaan käyttää tai millainen asiakas sen itselleen hankkii.

Ensikesän Bulgarian lomalla voi ilokseen bongata erilaisia saviastioita. Lopulta voi ostaa muistoksi yksittäisen astian tai kokonaisen astiaston, joka miellyttää silmää. Sellainen löytyy takuuvarmasti.

Tapani Salonen

Eero Suvilehto:

Sinun surujesi linnut
ilojenkin
nyt hyppelivät
ikkunasi takana
lehtiläjässä

SUOMI-BULGARIA-SEURA r.y.

PL 37, 00501 Helsinki

Puheenjohtaja Tapani Salonen, Lepolantie 34, 00660 Helsinki,
puh 050 573 7717

Sihteeri Maija Boshkov, puh 0400 445481,

e-mail: maija.boshkov@outlook.com

TURUN BULGARIA-SEURA

Puheenjohtaja Taisto Salminen, Raadinkatu 1 B 56, 20750 Turku.

Puh 041 539 6659 e-mail: turunbgseura@gmail.com

Sihteeri Eija Liljestrand, puh 041 544 6477, e-mail: eija.liljestrand@netti.fi

SUOMI-BULGARIA-SEURAN PORIN OSASTO

Puheenjohtaja Ali Poskiparta, Palomäentie 7, 29600 Noormarkku,

puh 050 5573580, e-mail: aliposkiparta649@gmail.com

Sihteeri Tuula Poskiparta, Palomäentie 7, 29600 Noormarkku,

puh 040 722 0034, e-mail: tuula.poskiparta@hotmail.com

SUOMI-BULGARIA-SEURAN VALKEAKOSKEN OSASTO

Puheenjohtaja Jouni Rantanen Otvakuja 4 37630 Valkeakoski ,

puh 040 7587229, e-mail: jouni.rantanen.jr@gmail.com

Sihteeri Anu Talvitie Otvakuja 4 37630 Valkeakoski, puh 040 8483036